

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 372/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kašuba spol. s r. o., Horná 41, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Roman Kašuba, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13 Ca 1/2016-50 z 2. decembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 Ca 1/2016-50 z 2. decembra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažnosť bola podaná faxom a písomne bola doplnená podaním z 9. marca 2017.

2. Z obsahu samotnej sťažnosti a jej príloh, ktoré boli doplnené podaním z 9. marca 2017, vyplýva, že sťažovateľ v konaní o zaplatenie peňažnej pohľadávky vystupuje na strane žalovaného, proti ktorému bol vydaný platobný rozkaz č. k. 13 Ca 1/2016-38 z 24. augusta 2016. Okresný súd doručoval platobný rozkaz do vlastných rúk sťažovateľa prostredníctvom príslušníkov Policajného zboru, avšak nedoručil ho jeho právnomu zástupcovi napriek tomu, že splnomocnenie na zastupovanie pre celé konanie bolo založené v príslušnom súdnom spise.

3. Sťažovateľovi bol platobný rozkaz okresného súdu doručený 16. októbra 2016 a odpor proti nemu podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu elektronicky bez autorizácie až 2. novembra 2016, teda po uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty na jeho podanie. Navyše, svoje podanie doplnil písomne oneskorene 14. novembra 2016, t. j. po uplynutí zákonnej 10-dňovej lehoty. Okresný súd preto napadnutým uznesením odmietol odpor sťažovateľa ako oneskorene podaný. Sťažovateľ preto namieta procesný postup okresného súdu pri doručovaní platobného rozkazu, ktorý je v rozpore so zákonom, pretože mal byť správne doručovaný iba jeho právnomu zástupcovi. Sťažovateľ sa domnieva, že nesprávnym doručením platobného rozkazu mu ani nezačala plynúť lehota na podanie opravného prostriedku, a preto jeho odpor nemohol byť odmietnutý z dôvodu, že bol podaný oneskorene. Takýmto postupom okresného súdu bolo sťažovateľovi odňaté jeho základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie, ktoré mu garantuje ústava a dohovor.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie garantované podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13Ca/1/2016-50 z 2. decembra 2016 bolo porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13Ca/1/2016-50 z 2. decembra 2016 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych

prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

8. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

9. Nosné dôvody sťažnosti sťažovateľa spočívajú v namietaní, že okresný súd napadnutým uznesením odmietol odpor sťažovateľa ako oneskorene podaný napriek tomu, že mu nebol riadne doručený.

10. Pokiaľ sťažovateľ nesúhlasil s napadnutým uznesením okresného súdu, mal možnosť proti tomuto uzneseniu podať odvolanie, čo vyplýva z § 123 ods. 2 v spojení s § 357 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), podľa ktorých je odvolanie prípustné proti uzneseniu o odmietnutí podania vo veci samej, pričom odpor je exemplifikatívne vymenovaný ako jedno z podaní vo veci samej. Na uvedenej skutočnosti nič nemení ani nesprávne poučenie v napadnutom uznesení okresného súdu, v ktorom okresný súd poučil sťažovateľa,

že odvolanie nie je prípustné. Naopak, sťažovateľ mal podľa § 362 ods. 3 CSP trojmesačnú zákonnú lehotu od doručenia napadnutého uznesenia oproti zákonnej 15-dňovej lehote, ak by bolo poučenie v napadnutom uznesení správne.

11. Sťažovateľ teda mal možnosť brániť sa v rozsahu uvádzaných nosných dôvodov, a to v rámci riadnych opravných prostriedkov (odvolanie) proti napadnutému uzneseniu okresného súdu. Takéto konanie predchádza v zmysle zásady subsidiarity konaniu pred ústavným súdom. Napokon nemožno v tejto súvislosti nevziať do úvahy, že sťažovateľ bol v konaní pred okresným súdom, ako aj v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom (kvalifikovaným právnym zástupcom). Táto skutočnosť nadobúda svoj význam predovšetkým v tom, že sťažovateľ bol/mal byť – aj napriek nesprávnemu poučeniu okresného súdu – znalý svojho oprávnenia vyplývajúceho z už citovaných zákonných ustanovení. Dôsledky nesprávneho poučenia súdu sú zákonom predpokladané a kvalifikovanou osobou teda poznateľné (pozri § 362 ods. 3 CSP).

12. V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“

13. Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, najmä procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem. Ak teda sťažovatelia majú alebo v minulosti mali možnosť domáhať sa ochrany svojich práv, ktorých porušenie namietajú, pred všeobecným súdom,

tak to vylučuje právomoc ústavného súdu konať o ich sťažnosti. Nedostatok právomoci ústavného súdu vyplýva priamo z ústavy (čl. 127 ods. 1).

14. Ústavný súd preto už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu nedostatku právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Nad rámec ústavný súd uvádza, že vec, ktorú sťažovateľ namieta vo svojej sťažnosti, nemá žiadny ústavnoprávny rozmer, pretože otázka doručovania platobného rozkazu priamo do vlastných rúk sťažovateľa namiesto jeho doručenia právnomu zástupcovi podľa procesných predpisov nemá intenzitu zásahu do základného práva sťažovateľa. Problematika doručovania platobného rozkazu by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich doručovanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle. V danom prípade však sťažovateľ mal reálnu možnosť oboznámiť sa s obsahom platobného rozkazu a táto skutočnosť mu nemohla brániť včas podať odpor proti platobnému rozkazu aj prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

V neposlednom rade ústavný súd dodáva, že sťažovateľ (kvalifikovane zastúpený advokátom) v rámci podanej sťažnosti neuvádza ani ústavnoprávne významnú argumentáciu viažucu sa na porušenie v petite označených práv (bod 4). Za takúto nemožno bez ďalšieho považovať argumentáciu jednoduchým právom (podústavnými zákonnými predpismi).

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa mohol odmietnuť okrem nedostatku právomoci (bod 15) bez ďalšieho odôvodnenia podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj ako zjavne neopodstatnenú.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júla 2017